

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΑ

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ἐπιμέτρησε τὶς δυνάμεις σου

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος διακρίνεται γιὰ τὴν ἔλλειψη τηρήσεως λεπτῶν ἰσορροπιῶν. Συνήθως τὸν χαρακτηρίζει μίᾳ τάση ὑπερβολῆς. Ἡ ἀποφύγει τὰ πάντα ἢ μπλέκει σὲ ὅλα. Τὸ «μηδὲν ἄγαν» ἔχει μετατραπῆεὶ στὸ «ὅλα ἢ τίποτε». Αὐτὴ ἢ στάση ζωῆς προβληματίζει καὶ τοὺς συμβούλους του, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν σὲ πῶς νηφάλλες στιγμὲς νὰ τὸν συνεφέρουν καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξουν τὸ ἀληθινὸ του συμφέρον. Δὲν εἶναι πραγματικὰ εὐκόλη ἢ ἀντιμετώπιση ἑνὸς τέτοιου ἀνθρώπου ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὴν πλειονότητα τῆς κοινωνίας μας. Ἀσφαλῶς καὶ θὰ ἔχει τοὺς λόγους του ἀλλὰ καὶ λογισμοὺς του γιὰ μίᾳ τέτοια συμπεριφορὰ. Ἐμεῖς ὅμως δὲν πρέπει νὰ παύσουμε νὰ τοῦ ὑποβάλλουμε προτάσεις μετανοίας καὶ ἀναθεωρήσεως τῆς στάσεως ζωῆς καὶ τοῦ δρόμου ποὺ ἀκολουθεῖ.

Στὴν ὑπέρομετρη διάθεσή του ν' ἀναλάβει ὄλο καὶ περισσότερα βάρη, ὄλο καὶ περισσότερες ὑποχρεώσεις, ὄλο καὶ περισσότερα καθήκοντα μιὰ φωνὴ μοιάζει νὰ τοῦ ψιθυρίζει ἰκενυτικὰ ἢ καὶ ἐπιτακτικὰ:

«Ἀδελφέ, ἐπιμέτρησε τὶς δυνάμεις σου. Μὴν ἀναλαμβάνεις ἀλόγιστα ὅ,τι σοῦ προτείνουν· ὅ,τι θέλουν νὰ σοῦ ἐπιβάλλουν· ὅ,τι νομίζεις ὅτι μπορεῖς καὶ ἴσως πρέπει νὰ τὸ ἀναλάβεις θεωρώντας τὸν ἑαυτὸ σου ἀναντικατάστατο. Ὅ,τι εἶναι ὠραῖον τοῦ ἐπιθυμῆσαι δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι καὶ ἀξιόραστον, ἄξιο νὰ τὸ ἐπιχειρήσεις. Ἐπιμέτρησε τὶς δυνάμεις σου, ἔλεγξε τὶς δυνατότητές σου. Ἀλλιῶς κινδυνεύεις νὰ μὴ τὰ καταφέρεις μέχρι τὸ τέλος καὶ νὰ μείνει ἡμιτελὲς τὸ ἔργο σου καὶ νὰ σὲ κοροϊδεύουν οἱ ἄλλοι, οἱ θεατές, οἱ ἔξω ἀπὸ τὸ χορὸ, ποὺ θὰ βρεθοῦν στὸ τέλος ἐπιτιμητικὰ νὰ σοῦ, ποῦν ὅτι «ἐμεῖς στὰ λέγαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ δὲν μᾶς ἄκουγες»».

Ἐχει ἀσφαλῶς τοὺς λόγους του...

Κάτι ποὺ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὀφείλει νὰ ἐξετά-

σει ὁ ἄνθρωπὸς μας εἶναι, τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὸν ὠθεῖ νὰ ἀναλαμβάνει πράγματα ποὺ ἢ πιθανότητα εἶναι πολὺ μεγάλη ὥστε νὰ μὴ τὰ φέρει τελικὰ εἰς πέρας.

Μήπως ὑπέρομετρη πίστη στὶς ἰκανότητές του; Ἐμπιστοσύνη σὲ ἄλλες δυνάμεις ποὺ θὰ ἐπέμβουν τὴ δύσκολη ὥρα καὶ θὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὴ δύσκολη θέση; Ἐλπίδα ὅτι τελικὰ ἢ καλὴ του τύχη θὰ βρεῖ τὴν κατάλληλη διέξοδο στὸ ἀδιέξοδο τῆς στιγμῆς;

Θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ διερωτηθεῖ μήπως μίᾳ μίζερη κατάσταση ποὺ ζεῖ στὸ περιβάλλον του τὸν ὠθεῖ ν' ἀναλάβει κάτι σὲ ἄλλους χώρους, ἀναμένοντας ὅτι ἐκεῖ θὰ τὸν παραδεχτοῦν καὶ τότε θὰ ξεπεράσει τὸν ἑαυτὸ του ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι θὰ τὸν θεωρήσουν ἰκανὸ γι' αὐτό, θὰ πιστέψουν ὅτι κάτι θὰ τοὺς προσφέρει;

«Κανένας προφήτης στὸν τόπο του». Καὶ προφήτης ὅμως νὰ μὴν εἶναι, δύσκολο νὰ γίνεῖ παραδεκτὸς, ἀποδεκτὸς σὲ γνώριμους χώρους. Ἀπαντᾷ λοιπὸν θετικὰ σὲ προκλήσεις καὶ προσκλήσεις ποὺ προέρχονται ἀπὸ χώρους πῶς ἀπόμακρους, ὅπου ὁ ἀνταγωνισμὸς δὲν εἶναι τόσο ἐμφανῆς καὶ ἢ ἀπουσία του ἐπιτρέπει μιὰ πῶς ἀνετη ἀνάπτυξη τῶν δυνάμεών του.

Ἐνας ἄλλος πιθανὸς λόγος εἶναι νὰ θέλει στοιχηματίζοντας μὲ τὸν ἑαυτὸ του νὰ ἐξορκίσει μιὰ προηγούμενη ἀποτυχία του ἐπιχειρώντας στὴ θέση τῆς νὰ ἐπιτύχει καὶ ν' ἀποδείξει στὸν ἑαυτὸ του καὶ στοὺς ἄλλους ὅτι τώρα... μπορεῖ. Ἀκόμα νὰ θέλει νὰ δείξει, ὅτι ἐκεῖ ποὺ ἀπέτυχε κάποιος ἄλλος ἢ κάποιος ἄλλοι μπορεῖ καὶ ἐπιτυγχάνει. Ἐτοι δέχεται τὴν ἀναμέτρηση.

Ἡ φωνὴ ὅμως ἐπανέρχεται ἐρωτηματικὴ τώρα: «Ἀδελφέ, ἐπιμέτρησε τὶς δυνάμεις σου ἢ χωρὶς μέτρο καὶ χωρὶς νὰ ζυγίσεις τὰ πράγματα προχωρεῖς;».

...ἀλλὰ καὶ τοὺς λογισμοὺς του

Στὶς γραμμὲς ποὺ προηγήθηκαν ἐξετάσαμε τοὺς πιθανοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἄν-

θρωποι αναλαμβάνουν συνήθως πράγματα που βρίσκονται πάνω από τις δυνάμεις τους.

Ο άνθρωπος, είναι αλήθεια, ότι λαχταράει να κάνει πάντα κάτι πάρα πάνω από αυτό που μπορεί. Επιθυμεί να ξεπεράσει τον εαυτό του. Είναι φορές που δεν ξέρει κιόλας αυτό που μπορεί να κάνει. Και αναλαμβάνει υπέρμετρα βάρη, φορτία, υποχρεώσεις. Κάτω από το βάρος τους όμως λυγίζει, τσακίζεται, πέφτει και δεν μπορεί πια να σηκωθεί.

Έτσι φθάνει στο άλλο άκρο, να μη θέλει να αναλαμβάνει τίποτε. Ν' αποφεύγει κάθε κόπο και να επιδιώκει μόνο την ανάπαυσή του. Είναι αλήθεια ότι στον άνθρωπο της εποχής μας εφαρμόζεται αυτό που ο άββας Ίσαάκ ο Σύρος έλεγε: «*ήμεις εις πάντα καιρόν και τόπον εξετάζομεν περι αναπαύσεως*». Και δεν αναφερόμαστε μόνο στις δυσκολίες και τους κόπους που απαιτούνται για την απόκτηση της πνευματικής ζωής, για την κατάκτηση της Βασιλείας των Ουρανών, της σωτηρίας μας¹.

Αρχή του συγχρόνου ανθρώπου είναι «ή ήσων προσπάθεια» στόχος του ο πολιτισμός του γουήκ-έντ και μάλιστα του ευτυχισμένου σαββατοκύριακου επιδίωξή του ή εβδομάδα των τεσσάρων ή και των τριών ημερών. Σα να παίζει «*το παιχνίδι της κολοκυθιάς*» γιατί να δουλεύει πέντε και όχι τέσσερις και γιατί όχι και τρεις ή ακόμη καλύτερα καμιά ημέρα να εισπράττει το μισθό δι' επιταγής στο σπίτι ή στο χώρο των διακοπών. Αφήνει μάλιστα τη φροντίδα στους φιλοσόφους της εργασίας να φιλοσοφούν περι άργιας, άνεργιας, άπεργιας, άεργιας και να γράφουν για τα «μη- έργα» και τις «*ήμερες*» των συγχρόνων μας.

Νέες ισορροπίες

Όπωςδήποτε ή επιμέτρηση των δυνάμεων για την όποια κάναμε λόγο πιο πάνω δεν πρέπει να γίνει επειδή επιδιώκουμε με κάθε τρόπο την ανάπαυση υποχωρώντας σε «*λογισμούς αναπαύσεως*». Το ένα δεν είναι άλλοθι για το άλλο.

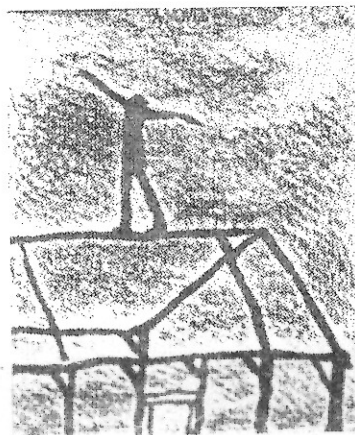
Η επιμέτρηση δείχνει σύνεση, καλό υπολογισμό, αίσθηση ευθύνης, φροντίδα να περατώσουμε αυτό που αρχίζουμε, μετριοπάθεια και όχι υπερβολή, συναίσθηση δυνάμεων και όχι αστήρικτη αισιοδοξία.

Οί «*λογισμοί αναπαύσεως*» φανερώνουν φυγοπονία, άμέλεια, όκηγρία, φόβο για δουλειά και τελικά χαύνωση εις πάντα, έγκατάλειψη και

της πνευματικής ζωής. Η «*εργασία των έντολών*», ως γνωστόν, συνδέεται πάντοτε με το «*εργόχειρο*» και το εργόχειρο με την εργασία των έντολών.

Το πάν είναι να βρεθεί ή ισορροπία και να τηρηθούν οι ανάλογες αποστάσεις μεταξύ επιμετρούσεως των δυνάμεων και αναπαύσεως, ζήλου, προθυμίας και ραθυμίας. Άς αναλογισθούμε αυτό, που ο μακαριστός Γέροντας Παΐσιος που κοιμήθηκε πρόσφατα και τώρα αναπαύεται εν Χώρα Ζώντων, συνήθιζε να λέγει: «*Μην καταπιέζετε έγωιστικά τον εαυτό σας, πάνω από τις δυνάμεις σας, και δημιουργείτα άγχος. Ο Χριστός είναι στοργικός Πατέρας και όχι τύραννος. Το φιλότιμο άγώνα μας χαίρεται ο Χριστός*»².

Ίδου στάδιον δόξης λαμπρόν για νέες ισορροπίες και σταθμίσεις.

1. Άββα Ίσαάκ του Σύρου, *Οί άσκητικοί λόγοι*. Άθήναι, έκδ. «Άστήρ» 1961, Λόγος ΙΘ', Περι πίστεως και ταπεινοφροσύνης, ιδιαίτερα τις σ. 64, 66.

2. *Άγιορείται Πατέρες και Άγιορείτικα*, Σουρωτή Θεσσαλονίκης, έκδ. Γ. Ήσυχαστηρίου Μοναζουσών «Ευαγγελιστής Ίωάννης ο Θεολόγος», 1993, σ. 163.

ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΟΙΧΟΥ 1996

Η γνωστή έτήσια έκδοση της Άποστολικής Διακονίας, με το άγιολόγιο, τα καθημερινά άγιογραφικά άναγνώσματα, τα κείμενα πνευματικής οίκοδομής και τα διαφημιστικά των εκδόσεων της Άποστολικής Διακονίας. Το πλαίσιο στολίζει ωραιότατη εικόνα της Παναγίας του Πάθους.